

Handläggare
Anne Menes
Telefon: 0850803346

Till
Spånga- Tensta stadsdelsnämnd

Motion om förskolans barngrupper - arbetsvillkoren för barn och personal

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2020/857

Förslag till beslut

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Tina Kratz, Cikki Herrström och Maria Ljuslin, alla Vänsterpartiet, har inkommit med en motion daterad 11 juni 2020 som avser förskolans barngrupper och arbetsvillkor för barn och personal. Motionärerna för fram att förskolan är ålagd en viktig kompensatorisk uppgift för att skapa jämlika förutsättningar för alla barn samt att förskolepersonalens möjligheter till kompetensutveckling är avgörande för att kunna säkerställa en likvärdig och en kompensatorisk förskola. I motionen föreslås åtta åtgärder som motionärerna anser är nödvändiga för att nå löftena om minskade barngrupper, målen i Lpfö18 och målet om förbättrad arbetsmiljö i förskolan.

Bakgrund

Ärendet har en svarstid till 30 december. Övriga remissinstanser inom staden är stadsledningskontoret, utbildningsnämnden samt Skarpnäcks och Södermalms stadsdelsnämnder. Remissinstanser utom staden är Kommunal Stockholm, Lärarförbundet Stockholm och Lärarnas riksförbund Stockholm.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och analys i samråd med avdelningen för förskola, kultur och fritid.

Ärendet

I motionen skriver motionärerna att förskolan är ålagd en viktig kompensatorisk uppgift för att skapa jämlika förutsättningar för alla barn och att forskning visar att en förskola med hög kvalitet skapar förutsättningar för barnets lärande i alla led. Vidare framförs i motionen att förskolepersonalens möjligheter till

kompetensutveckling är avgörande för att kunna säkerställa en likvärdig och kompensatorisk förskola.

Motionärerna skriver vidare att förskolan allt för länge har mötts av effektiviseringar i ena änden och ökade kvalitetskrav i den andra. Motionärerna lyfter med anledning av detta åtgärder som de menar är nödvändiga för att nå löftena om minskade barngrupper, målen i Lpfö18 och målet om förbättrad arbetsmiljö i förskolan.

Utifrån ovanstående yrkar motionärerna därför att:

- fasta vikarier anställs eller vikariepooler upprättas lokalt, antingen på enheten eller på stadsdelsnivå
- en handlingsplan för att stärka kvaliteten upprättas med fokus på att minska variationen i kvalitet mellan förskolor
- en satsning görs på validering av förskolans personal
- åtgärder görs och resurser tillförs för att minska barngruppernas storlek med max 12 barn i grupper 1-3 år och max 16 barn i grupper 4- 5 år
- säkerställa en likvärdig förskola som är trygg, säker och håller hög kvalitet
- definitionerna för personaltäthet och barngrupperna ses över, så att det blir enhetligt över hela staden och en likvärdighet kan säkerställas
- en tidsplan för att fasa ut AVA-anställningar upprättas
- andelen personal med specialkompetens inom området barn med särskilda behov utökas
- genomföra en större kompetensutvecklingsinsats om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar för förskolans personal.

Synpunkter

Förvaltningen delar den uppfattning som framförs i motionen om att förskolan har en viktig uppgift i att skapa jämlika förutsättningar för alla barn och att en förskola med hög kvalitet också skapar förutsättningar för lärande hos barnet. Som ett led i detta har förskoleverksamheterna gemensamma teman som utgår från läroplanen och som är kopplade till det pedagogiska uppdraget; hållbar utveckling, språkutveckling och resultat och målstyrning och systematiskt kvalitetsarbete.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning
Förskola

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-508 030 00
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Kompetensutveckling, utbildningsnivå och goda arbetsvillkor hänger ihop med arbetsmiljön som helhet. Det finns framtagna gemensamma utbildningsinsatser på olika nivåer i staden, bland annat har alla förskollärare genomgått en ledarutbildning för att säkerställa roll och ansvarsfördelning. Stadsdelens förskolor har

under flera år arbetat med språk och barns språkutveckling. Utifrån ett ökat behov av kompetensutveckling har en handlingsplan för språkutvecklingsinsatser i Spånga-Tensta förskolor för åren 2020–2022 tagits fram. Handlingsplanen har till syfte att skapa en gemensam grund för förskolans språkutvecklande arbete samt bidra till kompetensutveckling för pedagoger.

Det systematiska kvalitetsarbetet följs upp utifrån följande: Resultat kvalitet, som rör mål och resultat, det vill säga om verksamheten uppnår det som eftersträvas. Processkvalitet, som handlar om den pedagogiska verksamhetens inre arbete, vad som sker i de processer som äger rum i förskolan. Strukturell kvalitet, som avser verksamhetens yttre villkor. Hit hör till exempel personalens kompetens, personaltäthet, barngruppernas storlek och sammansättning och material. Servicekvalitet, som anger hur vårdnadshavarna uppfattar verksamheten, där målet är att de ska vara nöjda. Stadsdelens förskolor arbetar för att föräldrar ska vara delaktiga i och nöjda med den verksamhet som bedrivs och har haft fokus på utveckling och lärande, normer och värden, jämställdhet samt samverkan med hemmet. Detta har gett resultat då årets förskoleundersökning visar på en ökning från 83 till 87 procent nöjda vårdnadshavare jämfört med föregående år.

Personalen har en avsatt pedagogisk utvecklingstid (PUT-tid) för att säkerställa möjlighet till förskolläroplanering och skapa strukturella förutsättningar inom respektive förskola. Som stöd i det arbetet har verksamheterna tillgång till stödfunktioner såsom HR-strateg, ekonomicontroller och verksamhetscontroller.

Förvaltningen anför därutöver följande svar på de yrkanden som motionärerna för fram:

- *fasta vikarier anställs eller vikariepooler upprättas lokalt, antingen på enheten eller på stadsdelsnivå*

Förskoleenheterna har redan idag olika grad av egna vikariepooler, som består av personer med god kännedom om verksamheten och som de kan ringa in till förskolan med kort varsel.

Bemanningsföretag anlitas främst under vintersäsongen när sjukdom och vård av barn hos ordinarie personal och timvikarier är som störst. Förvaltningens förskolor anlitar i dessa fall de bemanningsföretag som staden upphandlat.

- *en handlingsplan för att stärka kvaliteten upprättas med fokus på att minska variationen i kvalitet mellan förskolor*

Arbetet med att stärka kvaliteten och öka likvärdigheten mellan förskolorna är en ständigt pågående process och en del av det systematiska kvalitetsarbetet, bland annat utifrån handlingsplanen förbättrad arbetsmiljö för förskollärare och barnskötare. Förskolorna arbetar också utifrån verktyget ”Mål och resultat i förskolan” (MoRs), där förskolans pedagogiska verksamhet följs upp med syftet att säkerställa att barns lärande främjas utifrån de intentioner som finns i läroplanen.

- *en satsning görs på validering av förskolans personal*
Förvaltningen har en låg andel utbildad personal som arbetar i förskolorna. Den personal som inte är utbildad har fortlöpande möjlighet att utbilda sig till barnskötare. Barnskötare erbjuds möjlighet till att utbilda sig till förskollärare och att gå fördjupningsutbildningar som är avsedda för barnskötare. Staden stöder utbildning av barnskötare till förskollärare och möjliggör även studier på arbetstid genom att vikarieersättning från utbildningsnämnden utgår till förskolan.

- *åtgärder görs och resurser tillförs för att minska barngruppernas storlek med max 12 barn i grupper 1-3 år och max 16 barn i grupper 4- 5 år*

Sökbara statsbidrag för mindre barngrupper möjliggör att antalet barn i grupperna hålls ner. Barngrupperna inom förskolan i stadsdelsområdet organiseras utifrån lokalernas utformning och utifrån den pedagogiska verksamheten som bedrivs i lokalerna. Förvaltningens förskolor är därför indelade i olika typer av grupper, såsom 1-5 år, 1-3 år, 4-5 år samt åldershomogent. 45 procent av förskolorna i stadsdelsområdet har 1-2 avdelningar. De mindre förskoleenheterna organiseras ofta i 1-5 års grupper eller 1-3 år och 4-5 år för bäst resursutnyttjande. Därutöver kan vårdnadshavarnas önskemål och valfrihet, barnomsorgsgarantin, barnets eget behov samt syskonförtur påverka barngruppernas storlek. Förskolorna har i snitt 11, 9 barn per barngrupp, vilket är under kommunfullmäktiges mål om 16 barn per grupp.

- *säkerställa en likvärdig förskola som är trygg, säker och håller hög kvalitet*

Pågående arbete följs upp i ordinarie systematiskt kvalitetsarbete. För att säkerställa att alla barn ges möjlighet till en likvärdig förskola organiseras förskolorna så att den pedagogiska verksamheten leds och planeras av förskollärare.

- *definitionerna för personaltäthet och barngrupperna ses över, så att det blir enhetligt över hela staden och en likvärdighet kan säkerställs*

Integrerat ledningssystem, ILS, är det stadsgemensamma system för ledning och uppföljning av verksamheterna i Stockholms stad.

Systemet bidrar till att verksamheterna använder gemensamma begrepp och en gemensam uppföljning av verksamheterna för att nå en likvärdighet och en enhetlighet. Varje förvaltning redovisar antalet barn per grupp och barn per anställd i stadsövergripande indikatorer som följs upp centralt i staden av stadsledningskontoret. Det finns ett gemensamt mål om högst 16 barn per grupp och 4,9 barn per anställd.

- *en tidsplan för att fasa ut AVA-anställningar upprättas*

Majoriteten av de anställda inom förskoleverksamheterna i förvaltningen har en tillsvidareanställning. En liten del med visstidsanställning finns för att kunna parera rörligt barnantal och vid behov av extra insatser för barn/barngrupper under begränsade perioder.

- *andelen personal med specialkompetens inom området barn med särskilda behov utökas*

Inom förvaltningen finns ett stödteam som inrättades under 2018 och som består av psykolog, talpedagog och specialpedagoger. Stödteamet jobbar verksamhetsnära och integrerat på enheterna för att ge barn i behov av särskilt stöd förutsättningar till omsorg, utveckling och lärande samt ger löpande handledning och fortbildning till personalen. Stödteamet stöttar förskolorna så att alla barn får samma förutsättningar till en likvärdig utbildning.

- *genomföra en större kompetensutvecklingsinsats om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar för förskolans personal*

Förvaltningens stödteam med specialpedagoger och psykolog utbildar och leder personalen när det gäller barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Som medarbetare i förvaltningen och i staden finns också möjligheter till fortbildning och kompetensutveckling genom exempelvis Pedagog Stockholm. På plattformen, som utbildningsförvaltningen står bakom, finns den samlade informationen om kompetensutveckling för de som arbetar med ett pedagogiskt uppdrag i Stockholms stad.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör

Connie Stålhäll-Wallin
Avdelningschef

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning
Förskola

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-508 030 00
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Bilaga

1. Förskolans barngrupper - arbetsvillkoren för barn och personal, motion från Tina Kratz, Cikki Herrström och Maria Ljuslin, alla Vänsterpartiet, dnr KS 2020/857

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2020-12-07
Connie Stålhäll-Wallin, Avdelningschef	2020-12-04